

Studijní text

Tento studijní text je elektronickou kopií výňatku z textu a je určen pouze pro studenty Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. Je určen výlučně k použití ve vyučování pro ilustrační účel nebo pro vědecké účely, jak je stanoveno v autorském zákoně (Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů). Studenti mohou text použít jen pro studijní účely. Je zakázáno text či jeho část jakkoliv dále šířit, kopírovat nebo používat na jiné účely, než je uvedeno výše.

Урок 23. Український спорт

Із давніх часів українці були вмілими стрільцями з лука, вершниками і борцями. Наприкінці XIX століття тут поширився і став популярним такий вид спорту як футбол.

Відомий київський клуб „Динамо” двічі завойовував європейський Кубок володарів кубків у 1975 та 1985 роках. Форварди команди Олег Блохін та Ігор Беланов були удостоєні Золотого м'яча як кращі футболісти Європи.

Київська команда з гандболу „Спартак” завойовала 13 європейських Кубків чемпіонів.

Українська школа гімнастики визнана в усьому світі. Її представники – Ірина Дерюгіна, Олександра Тимошенко, Оксана Скалдін та інші – здобули перемоги на світових і європейських першостях. Лариса Латиніна має найдовшу історію рекордів на Олімпійських іграх: 9 золотих медалей, 5 – срібних та 3 – бронзові.

Валерій Борзов, відомий спринтер, завойовав дві золоті, одну срібну і дві бронзові медалі на XX-их і XXI-их Олімпійських іграх.

Сергій Бубка, восьмиразовий чемпіон світу й олімпійський чемпіон із стрибків із жердиною, встановив 35 світових рекордів.

Проголосивши свою незалежність, Україна відправила національну команду на Олімпійські ігри 1992, де молода фігуристка Оксана Баюл здобула першу золоту медаль для незалежної України.

На XXVI-их Олімпійських іграх в Атланті українські спортсмени здобули 9 золотих медалей.

Сьогодні український спорт репрезентують у світі такі відомі спортсмени як: Лілія Подкопаєва (спортивна гімнастика), Катерина Серебрянська (художня гімнастика), В'ячеслав Олійник (греко-римська боротьба), Тимур Таймазов (важка атлетика), Євген Браสลavecь та Ігор Матвієнко (вітрильний спорт), Інеса Кравець (легка атлетика), Віталій та Володимир Клички (професійний бокс, супервагова категорія), Яна Клочкова (плавання), Руслан Пономарьов (шахи), Андрій Шевченко (футбол) та ін.

☞ *Перекладіть рідною мовою подані слова та словосполучення.*

вмілий	рекорд
стрілець з лука	Олімпійські ігри
вершник	золота медаль
борець	срібна медаль
вид спорту	бронзова медаль
футбол	спринтер
відомий клуб	чемпіон світу
завоювати кубок	стрибки із жердиною
Кубок володарів кубків	національна команда
форвард	фігуристка
команда	спортсмен
бути удостоєним	спортивна гімнастика
Золотий м'яч	греко-римська боротьба
гандбол	важка атлетика
Кубок чемпіонів	бокс
гімнастика	професійний
визнаний у всьому світі	супервагова категорія
представник	плавання
здобути перемогу	шахи
першість	

☞ **ВПРАВА 1.** *Прочитайте питання, дотримуючись правильного інтонування. Дайте відповіді.*

1. Які ви знаєте види спорту?
2. Які види спорту зараховують до літніх, а які – до зимових?
3. Який вид спорту найбільш популярний у нашій країні?
4. Назвіть прізвища українських спортсменів, які здобули золоті медалі на Олімпійських іграх?

☞ **ВПРАВА 2.** *Прочитайте діалог. На його основі складіть тематичний словничок „Спорт”.*

- Слухай, ти дивився вчора футбол?
- Ну, звичайно! Адже це був відбірковий матч на першість світу... Та ну! Я зовсім розчарувався в нашій команді. Стільки голів пропустити!... Прикро!
- Так, але рахунок міг бути ще гіршим. Особливо погано грали захисники. Ну і воротар.
- У першому таймі команди грали більш-менш на рівних. Тяжко було передбачити, хто виграє.

- Проте на перших хвиликах другого тайму португальці повели в рахунку.
- А наша команда зразу ж і розгубилась. Після несправедливої червоної картки та пенальті і поготів.
- Шкода! Адже перший матч у гостях наші перемогли з рахунком 0:1 (нуль – один). Якби хоч утримали нічию... Зовсім непоганими виглядали б результати нашої збірної у турнірній таблиці...
- Ні, це вже не та команда!...

ВПРАВА 3. Розкажіть про футбольний матч, який ви оглядали останнім часом. Використайте у тексті подані нижче слова та словосполучення.

Футбольне поле, гравці (захисники, півзахисники, нападники, воротар, запасний гравець), суддя, ворота, гол, аут, кутовий, штрафний, положення поза грою, дати пас, піймати м'яч, штрафний майданчик, додатковий час.

ВПРАВА 4. На місці крапок впишіть відповідне за значенням дієслово: *програти, виграти, заграти, пограти, недограти, зіграти*.

1. Хто ... вчорашній матч? 2. Давайте ... ще одну партію! 3. Діти просили дозволити ... ще б півгодини.
4. Як не намагалась наша команда ..., однак це не вдалося.
5. Була пізня година, тому ми ... в шахи до кінця.
6. Я постійно від нього 7. У цьому сезоні „Динамо” (Київ) ... прекрасно, а саме: ... дев'ять матчів, два ... внічию і жодного не ...

ВПРАВА 5. Складіть до поданих речень питання.

-?
- Так, я недавно почав займатися спортом.
-?
- Я граю в теніс і плаваю.
-?
- Моя подруга грає у баскетбол і настільний теніс.
-?
- Вона грає за нашу баскетбольну команду університету.
-?
- Так, я був вчора на матчі.
-?
- Ні, наші виграли.

ВПРАВА 6. За допомогою фразеологічного словника з'ясуйте значення нижче поданих стійких словосполучень.

1. М'яч круглий.
2. Не кажи гоп, поки не перескочиш.
3. Якби знав, де упадеш, там би і постелив.
4. У здоровому тілі – здоровий дух.
5. Вдарити свічку.
6. Побити рекорд.
7. Програти на сухо.
8. Отримати гірчичник.

Дієслово. Умовний спосіб

Дієслова умовного способу творяться від **основи інфінітива** + суфікс **-в-** або **-л-** + частка **би (б)**

	писати	учити
чол. рід	писав би	учив би
жін. рід	писала б (би)	учила б (би)
серед. рід	писало б (би)	учило б (би)
множина	писали б (би)	учили б (би)

ВПРАВА 7. У поданому тексті виділіть дієслова, з'ясуйте, до якого способу вони належать.

Дощик, дощик
Крапає дрібненько...
Я ж думала, я ж думала –
Запорожець, ненько!

Коли б знала, коли б знала,
Відкіль виглядати,
То б найняла, заставила
Стежку промітати.

Аж він іде, аж він іде,
Ступає дрібненько,
То ж то милий, то ж то милий,
Подивіться, ненько!

(Із української народної пісні)

- Ти цікавишся спортом? - Zajímáš se o sport?
 - Так, цікавлюся. У молодості навіть серйозно займався плаванням. - Ano. V mládí jsem se hodně věnoval plavání.
 - Яких результатів ти досяг? - Jaké jsi měl výsledky?
 - У мене перший юнацький розряд. - Jsem nositel první výkonnostní třídy dorostenců.
 - А тепер? - A teď?
 - Тепер я лише вболівальник. - Ted' už jen fandím.
- * * *
- Ти добре граєш у теніс? - Hraješ tenis dobře?
 - На жаль, ні. Я ще тільки початківець. - Bohužel, ne. Jsem zatím jen začátečník.
 - Де проходять ваші тренування? - Kde trénujete?
 - На стадіоні «Старт». - Na stadiónu «Start».

* * *

- Який вид спорту вам подобається найбільше? - Který druh sportu se vám líbí nejvíc?
 - Я люблю фігурне катання. - Nejraději mám krasobruslení.
 - А мені подобається легка атлетика. Для занять не потрібні особливі умови. Можна займатися у звичайному спортзалі. - Mně se líbí lehká atletika. Pro trénink nejsou nutné zvláštní podmínky. Je možné cvičit v obyčejné tělocvičně.
- * * *
- Я з цікавістю ходив дивитися змагання лижників, естафета серед чоловіків на 5 кілометрів. - Šel jsem se zájmu podívat na lyžařskou štafetu mužů na 5 km.
 - Багато було учасників? - Bylo tam hodně účastníků?
 - Спортсмени з 10 країн світу. - Sportovci z 10 zemí.
 - І хто переміг? - Kdo zvítězil?
 - На першому місці команда України. - Na prvním místě je mužstvo z Ukrajiny.

- Хто лідирує? Kdo vede?
 Чи буде додатковий час? Bude prodloužený čas?
 Оголошено перерву Je vyhlášena přestávka
 Вони зіграли внічию Uhráli remízu
 Команда зайняла перше місце Družstvo obsadilo první místo
 Команда у хорошій / поганій спортивній формі Mužstvo má dobrou / špatnou sportovní formu / je v dobré / špatné sportovní formě
 У цього легкоатлета найкращий результат Tenhle lehký atlet má nejlepší výsledek
 Хто переміг в особистому / командному заліку? Kdo byl první v individuální kvalifikaci / v soutěži družstev?
 Це товариська зустріч To je přátelské utkání
 Які гімнастичні снаряди вам найбільше подобаються? Které gymnastické nářadí se vám nejvíce líbí?
 Ви регулярно робите ранкову зарядку? Cvičíte ranní čtvrt hodinku pravidelně?
 Ми робимо вільні вправи Cvičíme prostná

СЛОВНИЧОК SLOVNÍČEK

Види спорту

альпінізм / альпінізм
 атлетика
 легка а.
 важка а.
 багатоборство
 баскетбол
 біатлон
 біг
 б. на короткі дистанції
 б. на довгі дистанції
 бар'єрний б.
 б. з перешкодами
 естафетний б.
 б. по пересіченій місцевості / крос
 бокс
 боротьба
 вільна б.
 класична б.

водне поло
 волейбол
 гандбол
 гімнастика
 спортивна г.
 художня г.
 гольф
 гонка
 автомобільні г-и

Druhy sportu

horolezectví s.
 atletika
 lehká atletika
 těžká atletika, vzpírání s.
 víceboj m.
 košíková ž., basketbal
 biatlon
 běh
 běh na krátké tratě, sprint
 běh na dlouhé tratě
 překážkový běh
 překážkový běh
 štafetový běh
 přespolní běh

rohování s., box
 zápas m.
 zápas ve volném stylu
 řecko-římský zápas / zápas v klasickém stylu
 vodní pólo
 odbíjená ž., volejbal
 házená ž., handbal
 gymnastika
 sportovní gymnastika
 umělecká gymnastika
 golf
 závod m.
 automobilové závody

гребля	veslování s.
дельтапланеризм	plachtařství s., bezmotorové létání s.
дзю-до	judo, džudo
каное	kánoe
карате	karate
метання списа	hod m. oštěpem
метання молота	hod kladivem
метання диска	hod diskem
плавання	plavání s.
п'ятиборство	pětiboj m.
регбі	ragby
скачки	dostihy m. mn.
спорт	sport
лижний с.	lyžování s.
ковзанярський с.	bruslení s.
кінний с.	jezdectví s.
велосипедний с.	cyklistika ž.
санний с.	sáňkování s.
парусний с.	plachtění s.
стрибок	skok
с. у висоту	skok do výšky
с. у довжину	skok do dálky
с. з жердиною	skok o tyči
с-и у воду	skok do vody
с-и з трампліна	skoky na lyžích
стрільба	střelba
спортивна с.	sportovní střelba
теніс	tenis
настільний т.	stolní tenis, ping-pong
туризм	turistika ž., turismus
фехтування	šerm m.

фігурне катання	krasobruslení
футбол	kopaná ž., fotbal
хокей	hokej
штовхання ядра	vrh m. koulí
ШАХИ	ŠACHY
ШАШКИ	ŠACHY
Змагання	Soutěž, ZÁVOD
гра	hra
правила гри	pravidla hry
порушити п-а	porušit pravidla
жеребкування	losování
змагання	soutěž ž., soutěžení, závod m., zápas m.
відбіркові з.	vylučovací soutěž
капітан	kapitán
команда	mužstvo s., družstvo s., tým m.
збірна к.	vybraný, reprezentační tým
коментатор	komentátor
ліга	liga
вища л.	celostátní liga
медаль	medaile
бронзова м.	bronzová medaile
золота м.	zlatá medaile
срібна м.	stříbrná medaile
місце	místo
перше м.	první místo
призове м.	místo odměněné cenou, prémiové
м. у турнірній таблиці	místo v tabulce soutěží
кубок	pohár
нагорода	odměna
нічия	remíza
очко	bod m.

поразка	porážka
азнати п-и	utrpět porážku
прес-конференція	tisková konference, <i>hovor.</i> tiskovka
приз	cena ž.
рахунок	výsledek, skóre <i>neskl. s.</i>
відкрити р.	upravit skóre
рекорд	rekord
установити р.	vytvořit rekord
побити р.	překonat rekord
розминка	rozcvička
спартакіада	spartakiáda
спортивний оглядач	sportovní komentátor
спортсмен	sportovec
суддя	rozhodčí
тайм	poločas
травма	úraz m.
тренер	trenér
тренування	trénink m.
тур	kolo s.
турнір	turnaj
чемпіон	mistr, přeborník
ч. світу	mistr světa
ч. Європи	mistr Evropy, evropský vítěz
ч. Олімпійських ігор	olympijský vítěz
екс-чемпіон	exmistr
фінал	finále <i>neskl. s.</i>
вийти у ф.	dostat se do finále
чемпіонат	přebor, mistrovství s.
півфінал	semifinále <i>neskl. s.</i>
чвертьфінал	čtvrtfinále s.
успіх	úspěch
досягти у-ху	úspěšně dosáhnout úspěchu

ТИПОВІ ВИРАЗИ TYPICKÉ VÝRAZY

Які види спорту популярні у вашому місті?	Které druhy sportu jsou populární ve vašem městě?
Як дістатися до центрального стадіону?	Jak se dostaneme k hlavnímu stadionu?
Центральний стадіон у Києві називається	Hlavní stadion v Kyjevě se jmenuje Národní sportovní komplex «Olympijský»
Національний спортивний комплекс «Олімпійський»	
Яким спортом ви займаєтеся?	Jaký sport pěstujete?
Я займаюся легкою атлетикою	Pěstuji lehkou atletiku
Ви любитель чи професіонал?	Jste amatér nebo profesionál?
Ви член якоїсь спортивної організації?	Jste členem nějaké sportovní organizace?
Я член спортивного товариства «Динамо»	Jsem členem sportovní organizace «Dynamo»
Я люблю футбол	Mám rád fotbal / Jsem milovník fotbalu
Які команди сьогодні грають?	Která mužstva dnes hrají?
Ми хочемо подивитися матч з футболу між збірними України та Чехії	Chtěli bychom vidět fotbalový zápas mezi reprezentačními družstvy Ukrajiny a Čech
Хто судді матч?	Kdo jsou rozhodčí zápasu?
За яку команду ви вболіваєте?	Komu fandíte?
Який рахунок цього матчу ви прогнозуєте?	Jaké tipujete tenhle zápas?